

Referitor la dosarul nr.2251A/2021

CĂTRE
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

MEMORIU
AMICUS CURIAE PENTRU
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Rețeaua de ONG-uri împotriva Traficului de Persoane (RoTIP) solicită prin prezenta să fie încuviințată depunerea la dosar a următoarelor argumente **ÎN LEGĂTURĂ CU OBIECȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE** a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și pentru modificarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară - PLx 125/2021; Legea nr. 196/2021, formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

PREAMBUL

Rețeaua de ONG-uri împotriva Traficului de Persoane (RoTIP) în numele următoarelor ONG-uri:

Asociația Centrul de Advocacy și Drepturile Omului
Asociația Centrul European pentru Educație și Cercetare Juridică
Freedom House România
Asociația Reaching Out Romania
Asociația Serviciul Iezuiților pentru Refugiați din România
Asociația Centrul Syene pentru Educație
Asociația Inițiativa pentru Justiție
Asociația Femeilor Românce din Italia
Asociația Cultural Socială Economică Christiana
Fundația Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună”
Asociația Valoare Plus
Asociația Vedem Just- „Voci pentru Democrație și Justiție”
Asociația Inițiativa pentru Cultură Democratică Europeană (ICDE)

persoane juridice de drept privat, independente, nonprofit, neguvernamentale și apolitice, cunosc faptul că, din punct de vedere procedural, nu au calitatea de intervenient (parte) în acest contencios constituțional.

Prin urmare, depunem prezentul *amicus curiae*, instituție juridică distinctă de cea a intervenției și care este recunoscută ca atare de instanțele din sistemele de drept de tip

common law, inclusiv de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Prin *amicus curiae* se permite persoanelor calificate într-un anumit domeniu să participe la procedură, observațiile fiind de natură să sprijine soluționarea corectă a cauzei.

În jurisprudența Curții Constituționale, memoriile formulate în calitate de *amicus curiae* au fost primite, ele fiind examinate alături de cererile părților cauzei (spre exemplu: Decizia nr. 780 din 17 noiembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 108 din 11 februarie 2016 – *amicus curiae Asociația Română pentru Transparență*; Decizia nr. 308 din 28 martie 2012 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 lit. g) din Legea lustrăției privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 309 din 9 mai 2012 – *amicus curiae Avocatul Poporului și Consiliul Director al Asociației Procurorilor din România*; Decizia nr. 887 din 15 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 ind.2, art. 38 ind.3 alin. (1), (3) și (5), art. 38 ind.9, art. 41 ind.1 și art. 41 ind.2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, precum și ale art. II din Legea nr. 20/2015 pentru aprobarea acestei ordonanțe de urgență, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 191 din 15 martie 2016 – *amicus curiae Comisia Europeană*; Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 26 alin. (3) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2015 – *amicus curiae Sindicatul Polițiștilor din România "Diamantul", Emil Florin Dinca, Armin Marian Gherman, Sindicatul Național al Polițiștilor și Vameșilor Pro Lex*; Decizie nr. 56 din 5 februarie 2014 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 179 din 13 martie 2014 – *amicus curiae Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki*; Decizia nr. 75 din 26 februarie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 19 alin. (1) și (3) din Legea partidelor politice nr. 14/2003, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 265 din 21 aprilie 2015 – *amicus curiae Asociația pentru Minți Pertinente AMPER din Târgu Mureș*; Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 83 alin. (3) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014 – *amicus curiae Uniunea Națională a Barourilor din România*; Decizia nr. 283 din 21 mai 2014 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a prevederilor art. 39 alin. (6), art. 42 alin. (1) și (10), art. 43 alin. (2), art. 48 alin. (1) și (8), art. 51 alin. (6), art. 57 alin. (6), art. 59 alin. (6), art. 62 alin. (2), art. 75 alin. (4), art. 77 alin. (4), art. 111 alin. (2) și art. 160 alin. (5) din Legea privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, precum și ale legii în ansamblul său, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 454 din 20 iunie 2014 – *amicus curiae Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență din România*; Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 91/2013 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013 – *amicus curiae Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România - Comitetul Helsinki*).

I. Cu privire la motivele de neconstituționalitate extrinsecă

Curtea Constituțională are o bogată jurisprudență asupra principiului bicameralismului prin care a statuat că, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017, paragraful 53). Legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, drept care autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură Cameră (Decizia nr.1.029 din 8 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.720 din 23 octombrie 2008, Decizia nr.3 din 15 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.71 din 29 ianuarie 2014, Decizia nr.355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.509 din 8 iulie 2014, paragraful 38, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 39, Decizia nr.765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.134 din 21 februarie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, paragraful 32).

Dezbaterea parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră și anume, Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului [Decizia nr.472 din 22 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 30 aprilie 2008, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, precitată, paragraful 53].

Având în vedere aceste considerente, **Curtea Constituțională a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care, prin procedura parlamentară, se încalcă principiul bicameralismului: existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.** Întrunirea acestor criterii este de natură a afecta principiul care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, precitată, Decizia nr.413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, Decizia nr.1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.905 din 20 decembrie 2011, Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, precitată, paragraful 29, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, paragraful 54). Totodată, în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, evaluarea respectării criteriilor menționate impune un examen comparativ între forma legii adoptată de Camera de reflecție și cea adoptată de Camera decizională prin raportare inclusiv la conținutul

proiectului/prounerii legislative, în sensul de filosofie, de concepție originară a actului normativ.

Pentru verificarea respectării principiului bicameralismului trebuie avute în vedere următoarele: „**(a) scopul inițial al legii**, în sensul de voință politică a autorilor propunerii legislative sau de filosofie, de concepție originară a actului normativ; **(b) dacă există deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic** între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului; **(c) dacă există o configurație semnificativ** diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.” (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.63 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.373 din 2 mai 2018, par.63).

Nu se poate susține încălcarea principiului bicameralismului atât timp cât legea adoptată de Camera decizională se referă la aspectele principiale pe care le-a avut în vedere propunerea/proiectul de lege în forma sa însușită de Camera de reflecție. Modificările aduse formei adoptate de Camera de reflecție trebuie să cuprindă o soluție legislativă care păstrează concepția de ansamblu a acesteia și să fie adaptate în mod corespunzător, prin stabilirea unei soluții legislative alternative/complementare care nu se abate de la forma adoptată de Camera de reflecție, în condițiile în care aceasta este mai cuprinzătoare sau mai bine articulată în cadrul ansamblului legii, cu realizarea anumitor coroborări inerente oricărei modificări (Decizia Curții Constituționale nr. 139 din 3 martie 2021).

În prezenta cauză, modificările și completările pe care Camera decizională le-a adus propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată se referă exact la aspectele principiale pe care le-a avut în vedere propunerea/proiectul de lege în forma sa însușită de Camera de reflecție.

Astfel, prin amendamentele aprobate în Senat (camera de reflecție) a fost introdus în textul legii articolul II care exista, fiind chiar identic, și în cuprinsul inițiativei legislative parlamentare care a făcut obiectul dezbaterilor în primă Cameră sesizată (Camera Deputaților).

II. Cu privire la motivele de neconstituționalitate intrinsecă

1. Nu se poate reține încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, sub aspectul exigențelor privind calitatea legii

Formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, par.40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par.55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, par.59).

În același sens, prin Decizia nr.588 din 21 septembrie 2017 (publicată în Monitorul Oficial nr.835 din 20.10.2017), Curtea Constituțională a statuat: ”24. Referitor la critica autoarei excepției de neconstituționalitate privind lipsa de previzibilitate a textului de lege criticat, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale referitoare la art.1 alin.(5) din Constituție, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative (Decizia

nr.1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.123 din 19 februarie 2014, paragraful 225). În acest sens, Curtea a constatat că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia Curții Constituționale nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, Decizia nr.1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr.447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.674 din 1 noiembrie 2013).”

În prezenta cauză, conform expunerii de motive a proiectului actului normativ, scopul său a fost acela ca reducerea vechimii necesare pentru numirea în cadrul DIICOT/DNA să determine lărgirea bazei de selecție pentru numirea procurorilor în cadrul celor două direcții specializate, deoarece mărirea succesivă a vechimii necesare pentru accederea în funcția de procuror la DIICOT/DNA a determinat o instabilitate accentuată a ocupării schemelor de personal ale secțiilor/serviciilor direcțiilor.

Creșterea vechimii necesare pentru numirea procurorilor în cadrul DIICOT/DNA de la 6 ani la 8 ani și apoi de la 8 ani la 10 ani a determinat reducerea bazei de selecție a candidaților ce ar fi putut participa la procedurile de numire și a condus la existența unui număr foarte mare de posturi vacante.

Prin urmare, nu poate fi vorba de o soluție legislativă necorelată cu legislația în vigoare, pentru că legiuitorul a avut în vedere tocmai criza de personal accentuată (există birouri teritoriale al DIICOT fără vreun procuror), grefată și pe imposibilitatea organizării examenelor de admitere în magistratură în ultimii ani și pe numeroasele cereri de pensionare. O previziune pe termen mediu arată că, în anii următori, sute de procurori vor îndeplini condițiile legale pentru pensionare.

De altfel, DNA și DIICOT, în memoriile *amicus curiae* trimise în acest dosar Curții Constituționale, au arătat următoarele:

”Modificarea Legii nr. 304/2004, în sensul reducerii vechimii necesare pentru funcționarea procurorilor în cadrul DNA și DIICOT, este un demers legislativ necesar și solicitat, în mod constant, de către conducerea Ministerului Public, având în vedere că în perioada 2017-2021 cele două instituții au întâmpinat dificultăți în derularea activităților curente, în contextul unui deficit de personal de peste 40%. Menținerea unei vechimi de 10 ani pentru accederea la postul de procuror în cadrul DNA și DIICOT, în condițiile în care conduce la permanentizarea deficitului acut de personal, este de natură să conducă la o gestionare precară a fenomenului criminalității organizate și corupției la nivel înalt, să crească riscurile pentru ordinea publică și siguranța cetățeanului, asociate acestor tipuri de infracțiuni și să ducă la imposibilitatea îndeplinirii obligațiilor

asumate de autoritățile naționale din perspectiva convențiilor internaționale împotriva corupției, strategiilor de combatere a criminalității organizate și corupției la nivelul Uniunii Europene, strategiei europene de securitate și strategiei Uniunii Europene în materie de droguri.”¹

Pentru a nu lăsa loc arbitrariului, calificarea unei situații ca fiind diferită de o alta aparent identică trebuie să respecte criteriul obiectivității, iar tratamentul juridic diferit trebuie, la rândul său, să îndeplinească criteriul rezonabilității. Caracterul rezonabil al diferenței de tratament juridic, impus de art.16 alin.(1) din Constituție și de art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, constă, potrivit jurisprudenței mai sus indicate, în respectarea principiului proporționalității. Acest principiu presupune, din partea legiuitorului, menținerea în cadrul marjei sale de apreciere, a justului echilibru între mijloacele folosite și scopul vizat, respectiv asigurarea stabilității, specializării și profesionalismului celor încadrați în sistemul judiciar.

Prin urmare, opțiunea legiuitorului este fundamentată pe rațiuni obiective, rezonabile, reale și serioase.

2. Este inadmisibilă critica privind afectarea principiului egalității în fața legii

Nu se poate vorbi de o incoerență legislativă, deoarece legea prevede și în alte situații vechimi diferite în cazul judecătorilor și al procurorilor. De pildă, pentru promovarea la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este necesară o vechime de cel puțin 10 ani, iar pentru promovarea în funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție este necesară o vechime de cel puțin 18 ani.

Prin Decizia nr. 33/2018 Curtea Constituțională a reținut că „În prezent, Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în titlul III - Ministerul Public, capitolul II - Organizarea Ministerului Public, prevede trei secțiuni referitoare la structurile de parchet înființate pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție: secțiunea 1 - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea 1¹- Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și secțiunea a 2-a - Direcția Națională Anticorupție. Cele două Direcții sunt structuri cu personalitate juridică din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu competențe în combaterea criminalității organizate și terorismului, respectiv în combaterea infracțiunilor de corupție. Statutul procurorilor care își desfășoară activitatea în aceste structuri este cel prevăzut de dispozițiile Legii nr. 303/2004, act normativ cu caracter de drept comun în materia statutului judecătorilor și procurorilor. Însă, **având în vedere specializarea acestor parchete, legiuitorul a prevăzut unele dispoziții derogatorii sub aspectul condițiilor de acces (interviu organizat de comisii speciale), de evaluare anuală a rezultatelor sau de încetare a activității (revocarea prin ordin a procurorului șef) în ceea ce privește procurorii celor două direcții, chiar în cuprinsul acestei legi.”** (par. 131)

Astfel cum precizează DNA și DIICOT, în memoriile *amicus curiae* trimise în acest dosar Curții Constituționale:

¹ A se vedea pagina web <https://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=10473>

„Vechimea necesară pentru funcționarea în cadrul unei structuri de parchet și dobândirea gradului profesional cu caracter temporar nu sunt prevăzute în legea fundamentală și nici nu sunt elementele esențiale în ceea ce privește îndeplinirea rolului Ministerului Public în apărarea ordinii de drept. De altfel, dacă această teză ar fi fost adevărată aceleași probleme de constituționalitate s-ar fi pus și în 2017, în momentul stabilirii vechimii de 10 ani pentru funcționarea în cadrul DNA și DIICOT.

De asemenea, opțiunea pentru modalități diferite de accesare la o structură a sistemului judiciar se poate constata și în ceea ce privește accesarea la Înalta Curte de Casație și Justiție unde, legiuitorul a considerat că susținerea unui examen similar celor pentru tribunale sau curți de apel nu este o variantă aptă să producă rezultatul dorit, fără ca această opțiune să conducă la o dezbatere privind constituționalitatea normelor aplicabile.”

În Decizia nr.225/2012, Curtea Constituțională a stabilit, cu valoare de principiu, următoarele:

”4. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.1 alin.(1) și (3¹), art.2 și art.4 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2002, a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.134/2005, precum și a dispozițiilor art.87 alin.(1) și (9¹) din Legea nr.304/2004, Curtea constată că prin Decizia nr.1.367 din 26 octombrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.860 din 22 decembrie 2010, a respins o excepție similară. Astfel, nu poate fi primită critica privind încălcarea prevederilor constituționale ale art.132, deoarece Direcția Națională Anticorupție a fost concepută ca structură cu personalitate juridică în cadrul Ministerului Public, prin reorganizarea Parchetului Național Anticorupție. Potrivit art.131 alin.(2) din Legea fundamentală, "Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii", condiții care au stat și la fundamentarea organizării și funcționării Direcției Naționale Anticorupție. Faptul că în art.1 alin.(3¹) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.43/2002 s-a prevăzut că procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție conduce Direcția Națională Anticorupție prin intermediul procurorului șef al acestei direcții nu justifică susținerea că textul de lege este neconstituțional. Dimpotrivă, având în vedere și prevederile art.132 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora procurorii își desfășoară activitatea pe baza principiilor legalității, imparțialității și controlului ierarhic, se poate constata că dispozițiile legale criticate nu constituie altceva decât o reflectare a principiilor constituționale menționate și o subliniere a naturii juridice a Direcției Naționale Anticorupție, aceea de magistratură specială instituită pentru combaterea infracțiunilor de corupție.

În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.87 alin.(1) din Legea nr.304/2004, Curtea constată că aceasta se fundamentează pe contrarietatea cu Legea fundamentală din perspectiva unor incompatibilități cu alte prevederi de domeniul legii. **În opinia autorilor excepției, și procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție ar trebui promovați în funcție respectând exigențele Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. Or, norma criticată este una derogatorie de la dreptul comun, care nu contravine cu nimic dispozițiilor constituționale invocate.**

De altfel, Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa, de exemplu, prin Decizia nr.495 din 16 octombrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea

I, nr.63 din 19 ianuarie 2005, că examinarea constituționalității unui text de lege are în vedere compatibilitatea acelui text cu dispozițiile constituționale pretins încălcate, iar nu compararea mai multor prevederi legale între ele și raportarea concluziei ce ar rezulta din această comparație la dispoziții ori principii ale Constituției. Procedându-se altfel, s-ar ajunge inevitabil la concluzia că, deși fiecare dintre dispozițiile legale este constituțională, numai coexistența lor ar pune în discuție constituționalitatea uneia dintre ele.

Așa fiind, Curtea a constatat că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.87 din Legea nr.304/2004 este inadmisibilă, soluție care își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.”

Totodată, egalitatea în drepturi nu înseamnă uniformitate, încălcarea principiului egalității și nediscriminării existând atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite este o disproporție evidentă (a se vedea, în acest sens, jurisprudența Curții Constituționale, de exemplu, Decizia nr. 107 din 1 noiembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 85 din 26 aprilie 1996, Decizia nr. 14 din 22 ianuarie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 148 din 20 martie 2013, sau jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în *Cauza Marckx împotriva Belgiei*, par.33, Hotărârea din 8 iunie 1976, pronunțată în *Cauza Engel și alții împotriva Olandei*, par.72 sau Hotărârea din 28 noiembrie 1984, pronunțată în *Cauza Rasmussen împotriva Danemarcei*, par.38 și 40).

Curtea Constituțională, prin Decizia nr.238/2005, a reținut următoarele:

”Analizând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor legale care instituie un spor de 40% din indemnizația de încadrare brută lunară pentru anumiți magistrați (procurorii DNA și DIICOT, nn), Curtea constată că autorii excepției critică enumerarea limitativă a acestor categorii de magistrați, fiind nemulțumiți de faptul că dispoziția legală în discuție nu prevede acordarea acestui spor tuturor magistraților.

Potrivit art.2 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, *”fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului”*.

Ca atare, Curtea constată că nu are competența de a completa prevederea legală potrivit căreia sporul de 40% se aplică numai anumitor magistrați, ci intră în competența exclusivă a legiuitorului adoptarea unor prevederi legale care să instituie anumite discriminări pozitive. Justificarea instituirii acestui spor, în condițiile în care nu există specializări pentru anumite categorii de magistrați, cum sunt judecătorii care compun completele de judecată specializate în infracțiunile de corupție sau procurorii care participă la judecarea acestor cauze, reprezintă o problemă de legiferare, iar nu una de constituționalitate. În aceeași ordine de idei, acordarea acestui spor și judecătorilor Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și procurorilor de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se înscrie în aceeași competență de legiferare, Curtea Constituțională neputându-se erija într-un ”legislator pozitiv”.”

DNA și DIICOT reprezintă structuri specializate de parchet, procedura de acces la aceste parchete este logic să fie distinctă față de regulile generale în materie de promovare, deoarece desemnarea unui procuror în cadrul DIICOT și DNA se face prin numire, iar nu prin promovare din grad în grad (procedura fiind cu totul distinctă). Ca efect al numirii la DNA și DIICOT, procurorul nu va dobândi până la pensionare gradul de PICCJ. De asemenea, procurorii numiți în cadrul DIICOT și al DNA pot fi oricând revocați din funcție pentru exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor specifice funcției, revenind la parchetul de unde provin. Nici măcar indemnizația primită pe perioada exercitării funcției nu se menține pentru toată cariera, ci se revine la salarizarea potrivit gradului profesional dobândit, la revenirea la parchetul de unde provin.

Legat de luarea a vechimii ca auditor de justiție în calculul vechimii necesare pentru a accede la DIICOT și DNA nu reprezintă o problemă de neconstituționalitate.

Este în marja de apreciere a legiuitorului să stabilească ce anume funcții pot sau nu să intre în calculul anumitor vechimi (așa cum am arătat mai sus, raționamentul fiind similar celui din Decizia nr.328/2005 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor privind salarizarea procurorilor din Parchetul National Anticorupție). Scăderea vechimii pentru procurorii DNA și DIICOT ține exclusiv de politica de resurse umane, de eficiența instituțională a celor două parchete, tocmai pentru a evita desființarea *de facto* a acestor structuri specializate.

3. Nu se poate constata nici încălcarea prevederilor constituționale referitoare la rolul Ministerului Public în apărarea ordinii de drept

Prin Decizia nr. 76 din 26 februarie 2015, Curtea Constituțională a stabilit că „art. 131 din Legea fundamentală consacră procurorului un rol esențial în activitatea judiciară și anume acela de reprezentant al intereselor generale ale societății, de apărător al ordinii de drept, precum și al drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. Dispozițiile constituționale instituie atribuții cu caracter de generalitate care sunt concretizate detaliat, după caz, prin legi organice sau prin legi ordinare. De aceea, formele concrete prin care Ministerul Public își poate îndeplini rolul de reprezentant al interesului social, general și public constau, potrivit art. 63 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, în: efectuarea urmăririi penale în cazurile și în condițiile prevăzute de lege, conducerea și supravegherea activității de cercetare penală a poliției judiciare, precum și conducerea și controlul altor organe de cercetare penală, sesizarea instanțelor judecătorești pentru judecarea cauzelor penale, potrivit legii, exercitarea acțiunii civile, în cazurile prevăzute de lege, participarea, în condițiile legii, la ședințele de judecată, exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților și ale altor persoane, în condițiile legii, acționarea pentru prevenirea și combaterea criminalității, sub coordonarea ministrului justiției, pentru realizarea unitară a politicii penale a statului, studierea cauzelor care generează sau favorizează criminalitatea, sens în care elaborează și prezintă ministrului justiției propuneri în vederea eliminării acestora, precum și pentru perfecționarea legislației

În domeniu, verificarea respectării legii la locurile de deținere preventive, precum și în exercitarea oricăror altor atribuții prevăzute de lege. De asemenea, potrivit art. 67 alin. (1) din Legea nr. 304/2004, "procurorul participă la ședințele de judecată, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului", iar, potrivit dispozițiilor art. 351 și art. 363 din Codul de procedură penală, judecata se desfășoară oral, nemijlocit și contradictoriu, la ea participând, în mod obligatoriu, procurorul care exercită un rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale, putând formula motivat cereri, ridica excepții și pune concluzii în acord cu obiectivele stabilite de Constituție."

Așa cum au precizat DNA și DIICOT, în memoriile *amicus curiae* trimise în acest dosar Curții Constituționale², "vechimea necesară pentru funcționarea în cadrul unei structuri a Ministerului Public nu este o normă cu consacrare constituțională, cum nici modalitatea de a accede la funcția de procuror într-una dintre structurile de parchet nu este de rang constituțional, dincolo de jurisprudența instanței de contencios constituțional existând un argument în chiar cuprinsul art 131 alin. (2) din Constituție care prevede că Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii, și că parchetele funcționează pe lângă instanțele de judecată tot în condițiile legii."

13 iulie 2021

Cu deosebită considerație,

Claudia Cerasela Bănică

² A se vedea pagina web <https://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=10473>